

n.a.v. Symposium Forum TBS op Radboud Universiteit Nijmegen op 29 november 2011

Door contact tussen dader en slachtoffer komt het perspectief te liggen op de toekomst. En dat is zowel in het belang van dader als slachtoffer.

Tijdens het drukbezocht symposium van Forum TBS, waarin naast professionals ook slachtoffers en nabestaanden actief aanwezig waren, stond de ontmoeting tussen dader en slachtoffer centraal.

Met het vertonen van de film 'No Entry, No Exit' werd een indringend inzicht gegeven in de uitzichtloosheid van de situatie waarin alle betrokkenen belanden, als een dader terugkeert in de samenleving. Slachtoffers en omstanders blijven hangen in wrok.

Karin ten Brinck van FPC Veldzicht vertelde dat het slachtofferperspectief inmiddels een relevant onderdeel is van de TBS-behandeling.

John Blad van de Erasmus Universiteit belichtte het perspectief van 'herstelrecht'. In deze opvatting dient een dader verantwoordelijkheid te nemen en zijn schuld te vereffenen met het slachtoffer, die is ontstaan door het misdrijf. Elke actie of sanctie moet bijdragen aan verlichting van leed in plaats van extra leedtoevoeging aan dader en slachtoffer.

Assal Franssen, zelf nabestaande na een levensdelict in haar familie, vertegenwoordigde de stem van het slachtoffer. Een emotioneel geluid, maar ook realistisch en krachtig. Haar woorden illustreerden wantrouwen tegenover het huidige strafrecht en de onmogelijkheid om hier het gevoel van rechtvaardigheid aan te ontlenen.

In de paneldiscussie werden drie conclusies getrokken:

- Recht en behandeling moeten zijn gericht op de toekomst. De manier waarop politici en media soms omgaan met misdaad lijkt gevangen te zitten in de klem van (schijn)veiligheid, vergelding en afrekening. Terwijl de dader en vooral ook het slachtoffer gebaat zijn bij verwerking en hulp om verder te leven.
- De positie van het slachtoffer in de strafprocedure en behandeling moet niet alleen steviger, maar vooral ook gelijkwaardiger worden. Slachtoffers / nabestaanden willen niet betutteld worden, maar willen aandacht, ruimte en respect voor hun verhaal.
- Ervaring én onderzoek tonen aan dat zowel de effectiviteit van TBS-behandeling als de verwerking van het leed door daders en slachtoffers vaak gebaat is bij 'een vorm van ontmoeting'. Dat hoeft niet altijd fysiek te zijn, het kan ook schriftelijk of zelfs via-via. Anekdotisch werd zelfs een voorbeeld aangehaald waarin het slachtoffer slechts één verzoek had aan de dader: "ik wil je nooit meer zien", wat ook voor de dader een duidelijke morele opdracht was.

Concluderend maakt het symposium vooral één ding duidelijk: intuïtief lijkt een ontmoeting tussen dader en slachtoffer ongewenst voor het slachtoffer. Maar de ervaring van behandelaars, onderzoekers, daders én slachtoffers is precies andersom. Als het vizier op de toekomst wordt gericht, kan ontmoeting een waardevolle bijdrage leveren aan het leven van alle betrokkenen.

Met de inbreng van lotgenotenverenigingen van slachtoffers en nabestaanden, Slachtoffer in Beeld, Slachtofferhulp Nederland, TBS-instellingen en Reclassering wordt de dialoog de komende tijd voortgezet.

Forum TBS hoopt dat deze dialoog bijdraagt aan een doorbraak in het negatieve denken over de effectiviteit van de TBS-behandeling.